

Sposób określania opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej

Urząd Transportu Kolejowego informuje, że 12 czerwca 2015 r. zostało wydane rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015 909 w sprawie zasad obliczania kosztów, które są ponoszone bezpośrednio jako rezultat przejazdu pociągu (Dz.U.UE L 148/17), zwane dalej „rozporządzeniem UE”, które jest aktem wykonawczym do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia Jednolitego europejskiego obszaru kolejowego, zwanej dalej „dyrektywą 2012/34”, do którego zarządca infrastruktury kolejowej obowiązany jest bezpośrednio się stosować.

Jednocześnie UTK przypomina, że w świetle przesłanek dyrektywy 2012/34, zarządca może skorzystać z uprawnienia do stopniowego wdrożenia nowego rozporządzenia UE, przedstawiając jednak swoją metodę obliczania kosztów bezpośrednich oraz - w stosownych przypadkach - plan stopniowego wprowadzania, nie później niż do 3 lipca 2017 r., o czym informuje art. 9 tego rozporządzenia. Mając na uwadze przywołane powyżej przepisy prawa, dla określania stawek jednostkowych opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej mają zastosowanie poniżej przedstawione zasady.

1. W odniesieniu do minimalnego dostępu do infrastruktury kolejowej

(część I ust. 1 załącznika do ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym Dz.U. z 2013 r., poz. 1594, z późn. zm., zwanej dalej "ustawą")

Zarządca może określić stawki jednostkowe opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej zgodnie z przepisami przywołanego powyżej rozporządzenia UE, jeśli nie zamierza skorzystać z uprawnienia do stopniowego jego wdrożenia, tym samym, stosując się do prawa krajowego w dozwolonym okresie przejściowym, z zastrzeżeniem uwzględnienia art. 9 tego rozporządzenia.

2. W odniesieniu do dostępu do urządzeń związanych z obsługą pociągów

(część I ust. 2 załącznika do ustawy)

W ramach opłaty podstawowej, w myśl art. 33 ust. 3a pkt 2 ustawy, zarządca może pobierać określoną odrębnie opłatę za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, o których mowa w części I ust. 2 załącznika do ustawy.

Należy zauważyć, że dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, zgodnie z art. 31 ust. 7 dyrektywy 2012/34, przyjmuje określenie „obiekt infrastruktury usługowej”.

W ślad za tym :

„Opłata nakładana za dostęp do torów w ramach obiektów infrastruktury usługowej, o których mowa w załączniku II pkt 2 do dyrektywy 2012/34 oraz świadczenie usług w tych obiektach nie może przekraczać kosztów ich świadczenia powiększonych o rozsądny zysk.”

Przepis ten określa sposób ustalenia górnej granicy opłat, jakie mogą być pobierane za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów.

Zgodnie zaś z art. 33 ust. 2 ustawy o transporcie kolejowym:

„Oplata podstawowa za korzystanie z infrastruktury kolejowej ustalana jest przy uwzględnieniu kosztów, jakie bezpośrednio poniesie zarządca jako rezultat wykonywania przez przewoźnika kolejowego przewozów pociągami.”

Sposób, w jaki należy określić powyżej wskazany „koszt bezpośrednio ponoszony jako rezultat wykonywania przez przewoźnika kolejowego przewozów pociągami” doprecyzowany został przesłanką § 7 ust. 18 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 czerwca 2014 r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 788), zwanego dalej „rozporządzeniem PL”:

„Do kalkulacji opłat za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obejmujących usługi, o których mowa w części I ust. 2 załącznika do ustawy, zarządca przyjmuje uzasadnioną część kosztów, których wartość w określonym czasie rośnie wraz ze wzrostem częstotliwości dostępu do urządzeń.”

Wymienione powyżej przepisy nie wyłączają zatem możliwości oparcia kalkulacji opłat za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów na innych dodatkowych kosztach, przy uwzględnieniu kosztów bezpośrednio ponoszonych, jako rezultatu wykonywania przewozów pociągami, o których w art. 33 ust. 2 ustawy.

Jednocześnie w zakresie zastosowania rozsądnego zysku, należy odnieść się do przepisów w art. 31 ust. 7 dyrektywy 2012/34.

Reasumując:

- opłatę podstawową za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów należy kalkulować, zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy, z uwzględnieniem kosztów bezpośrednich (co oznacza, że mogą zostać uwzględnione również inne dodatkowe koszty);
- sposób ustalenia kosztów bezpośrednich określa § 7 ust. 18 rozporządzenia PL
- przy kalkulacji opłat można zastosować rozsądny zysk, o którym mowa w art. 31 ust. 7 dyrektywy 2012/34.

3. W odniesieniu do opłat dodatkowych

(część II załącznika do ustawy)

Opłaty dodatkowe, w myśl § 7 ust. 21 rozporządzenia PL, określa się w sposób zapewniający sfinansowanie kosztów, które zarządca będzie musiał ponieść, zapewniając przewidywany zakres udostępniania infrastruktury kolejowej z uwzględnieniem marży zysku nieprzekraczającej 10%.

Jednocześnie UTK informuje, że w związku z brakiem kompetencji do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa, niniejsze stanowisko stanowi jedynie pogląd Urzędu na treść obowiązującego prawa. Powyższe stanowisko nie wiąże Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego w postępowaniach administracyjnych oraz ewentualnych postępowaniach sądowych.